

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002352

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-06-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приходько Андрій Володимирович

2. Andrii V. Prykhodko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7128-8724

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Політологія

Дата захисту: 05-08-2025

Спеціальність за освітою: Міжнародні економічні відносини

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9736

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.15.31.05, 11.07.13

Тема дисертації:

1. Особливості становлення та інституціалізації ліберальної демократії в сучасній Угорщині
2. Peculiarities of the formation and institutionalisation of liberal democracy in Hungary

Реферат:

1. У дисертації проаналізовано особливості процесу становлення та інституціалізації ліберальної демократії в Угорщині. Розроблено методологічний інструментарій для дослідження процесу трансформації політичного режиму. Така дослідницька модель є багаторівневою і поєднує в собі: 1) методологічні засади дослідження демократичних переходів; 2) теоретичну модель консолідації демократії та її виміри; 3) політологічний дискурс дефектних демократій, однією з яких і є ліберальна демократія; 4) емпіричні показники / індикатори дослідження трансформації політичних режимів. Уведено до наукового обігу широкий спектр емпіричних показників для проведення комплексного аналізу трансформаційних процесів в Угорщині. Рівень емпіричного аналізу процесу демократизації в Угорщині включає два рівні: 1) системний – моніторинг рівня демократичності політичних інститутів у демократичному транзиті (Freedom in the World, Nation in Transit Freedom House, Polity IV, індексування політичної та управлінської трансформації

Бертельсманна); 2) публічний – моніторинг інститутів громадянського суспільства та економічної системи («Барометр нових демократій» К. Херпфера, Індекс сталості неурядових організацій, Індекс верховенства права, Індекс економічної свободи, індексування рівня корупції Transparency International). Виокремлено закономірності траєкторії трансформаційного процесу в Угорщині у контексті дослідження процесів консолідації/деконсолідації демократії та інсталяцію угорської моделі «неліберальної демократії». У процесі трансформації політичного режиму в Угорщині можна виокремити три основні етапи: 1) транзитивний (1985–2004 рр.): руйнація соціалістичної моделі урядування та проходження процесів лібералізації та демократизації (політичний плюралізм, конституціоналізм, виборність); 2) інтегративний / становлення ліберальної демократії (2004–2010 рр.): функціонування демократичних інститутів на сталому рівні (сталий демократичний політичний режим, інституційне завершення євроатлантичної інтеграції, стабілізація громадянського суспільства); 3) деконсолідації / інституціонування іліберальної демократії (2010–2024 рр.): згорання процесів консолідації демократії та поступова авторитаризація влади (авторитарне конституювання, однопартійний уряд ФІДЕС, урядовий монополізм В. Орбана). Визначено траєкторію та складові інституційного механізму консолідації/деконсолідації демократії в Угорщині на управлінському (політичному) рівні: 1) формування плюрального механізму системи органів публічної влади у форматі демократичного транзиту: конституціоналізм, багатопартійність, демократична виборча модель, інститут парламентаризму та президентства (1990–2004 рр.); 2) однопартійне домінування у політичній системі ФІДЕС на чолі з прем'єр-міністром В. Орбаном (2010–2024 рр.); 3) констиціювання авторитарної управлінської моделі (починаючи з 2011 р.). Охарактеризовано етапи становлення партійної системи Угорщини, її акторний склад та конфігурації. Зазначено, що логіка еволюції угорської партійної системи була наступна: перший етап (1988–1994 рр.) – етап початкової багатопартійності; другий етап (1994–2010 рр.) – двоблокова багатопартійна система поміркованого плюралізму; третій етап (починаючи з 2010 р.) – багатопартійна система з домінуючою партією (Фідес). Підкреслено, що упродовж еволюції відбулися суттєві зміни в акторному складі партійної системи: а) з угорського політикуму фактично зникли популярні на початковому етапі становлення багатопартійності ліберальні (Союз вільних демократів) та аграрні (Народна партія дрібних господарів) партії; б) криза в середовищі Угорської соціалістичної партії та суттєве зменшення її рейтингу; в) поява нових партій – «партій нової політики» («За кращу Угорщину», «Політика може бути іншою», «Наша Батьківщина»). Констатовано, що за результатами виборів до Європарламенту (6–9 червня 2024 р.) відбулося часткове переформатування партійного ландшафту Угорщини, яке пов'язано з виникненням ще однієї впливової правоцентристської партії «Гіса». Вивчено траєкторію та складові інституційного механізму консолідації / деконсолідації демократії в Угорщині на легітимному (громадському) рівні: 1) формування та функціонування ефективної системи некомерційних (неурядових) організацій (профспілкові, підприємницькі, громадянсько-політичні, національно-культурні, іноземні) (кінець 1980-их рр. – 2012 рр.); 2) урядовий тиск з метою обмеження автономності діяльності опозиційних неурядових організацій, передусім іноземних (2013–2017 рр.); 3) трансформація та стабілізація економічної системи: лібералізація економіки (1992–1997 рр.); стагнаційні процеси (1998–2003 рр.); інтеграція з ЄС (2004–2014 рр.).

2. The dissertation analyses the peculiarities of the process of formation and institutionalisation of liberal democracy in Hungary. It develops a methodological toolkit for studying the process of political regime transformation. This research model is multilevel and combines: 1) methodological foundations of the study of democratic transitions; 2) theoretical model of democratic consolidation and its dimensions; 3) political science discourse of defective democracies, one of which is illiberal democracy; 4) empirical indicators / indicators of the study of political regime transformation. The article introduces a wide range of empirical indicators for a comprehensive analysis of the transformation processes in Hungary. The level of empirical analysis of the democratisation process in Hungary includes two levels: 1) systemic – monitoring the level of democracy of political institutions in democratic transit (Freedom in the World, Nation in Transit Freedom House, Polity IV, Bertelsmann's Index of Political and Governance Transformation); 2) public – monitoring civil society institutions and the economic system (K. Herpfer's New Democracies Barometer, NGO Sustainability Index, Rule of Law Index,

Index of Economic Freedom, Transparency International's Corruption Perceptions Index). The author identifies the regularities of the trajectory of the transformation process in Hungary in the context of studying the processes of consolidation/deconsolidation of democracy and the installation of the Hungarian model of «illiberal democracy». Three main stages can be distinguished in the process of transformation of the political regime in Hungary: 1) transitional (1985–2004): the destruction of the socialist model of governance and the processes of liberalisation and democratisation (political pluralism, constitutionalism, electoralism); 2) integrative/establishment of liberal democracy (2004–2010): functioning of democratic institutions at a sustainable level (stable democratic political regime, institutional completion of Euro-Atlantic integration, stabilisation of civil society); 3) deconsolidation/institutionalisation of liberal democracy (2010–2024): curtailment of democratic consolidation and gradual authoritarianisation of power (authoritarian constitutionalism, one-party government of Fidesz, governmental monopoly of V. Orban). The trajectory and components of the institutional mechanism of consolidation/deconsolidation of democracy in Hungary at the administrative (political) level are determined: 1) the formation of a plural mechanism of the system of public authorities in the format of democratic transit: constitutionalism, multiparty system, democratic electoral model, the institution of parliamentarism and the presidency (1990–2004); 2) one-party dominance in the political system of Fidesz headed by Prime Minister V. Orban (2010–2024); 3) the constitution of an authoritarian administrative model (since 2011). The stages of formation of the Hungarian party system, its actors and configurations are characterised. It is noted that the logic of the evolution of the Hungarian party system was as follows: the first stage (1988–1994) – the stage of initial multiparty system; the second stage (1994–2010) – a two-block multiparty system of moderate pluralism; the third stage (since 2010) – a multiparty system with a dominant party (Fidesz). It is emphasised that during the evolution there have been significant changes in the actors of the party system: a) the liberal (Union of Free Democrats) and agrarian (People's Party of Smallholders) parties, which were popular at the initial stage of the formation of multiparty system, have actually disappeared from the Hungarian political scene; b) the crisis in the Hungarian Socialist Party and a significant decrease in its rating; c) the emergence of new parties – «parties of new politics» («For a Better Hungary», «Politics Can Be Different», «Our Motherland»). It is stated that the results of the European Parliament elections (6–9 June 2024) resulted in a partial reformatting of the party landscape in Hungary, which is associated with the emergence of another influential centre-right party, Tisa. The trajectory and components of the institutional mechanism of consolidation/deconsolidation of democracy in Hungary at the legitimate (public) level are studied: 1) the formation and functioning of an effective system of non-profit (non-governmental) organisations (trade unions, business, civil and political, national and cultural, foreign) (late 1980 s –2012); 2) government pressure to limit the autonomy of opposition NGOs, especially foreign ones (2013–2017).); 3) transformation and stabilisation of the economic system: economic liberalisation (1992–1997); stagnation processes (1998–2003); integration with the EU (2004–2014).

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U100733

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Приходько А. Деконсолідація демократичного режиму в Угорщині та особливості становлення ліберальної демократії. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 48. С. 153–158.
- 2. Приходько А. Динаміка політичного режиму Угорщини: від консолідованої демократії до «гібридності». Політік. 2024. Випуск 3. С. 120–125.

- 3. Приходько А. Концепт ліберальної демократії у західній політичній науці. Актуальні проблеми політики. 2024. Випуск 74. С. 96–108.
- 4. Приходько А. Особливості формування партійної системи з домінуючою партією в Угорщині упродовж 1990–2010 років. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2024. Випуск 55. С. 423–436.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0119U100733

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петрінко Віктор Степанович
2. Victor S. Petrinko

Кваліфікація: к.політ.н., доцент, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2316-0093

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вонсович Сергій Геннадійович
2. Sergiy G. Vonsovych

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9657-0902

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Узун Юлія Вадимівна

2. Yuliia Uzun

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3575-3139

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ключкович Анатолій Юрійович

2. Anatoliy Y. Klyuchkovych

Кваліфікація: д.політ.н., доцент, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6573-6500

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гайданка Євгеній Іванович
2. Yevheniy I. Haydanka

Кваліфікація: к.політ.н., доцент, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8112-2090

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Остапець Юрій Олександрович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Остапець Юрій Олександрович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна